

АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ АНДРАГОГІВ

Ключові слова: професіоналізація, аксіологія, андрагог, педагогічний персонал.

Сучасна вітчизняна система освіти переживає значні зміни, які диференціюють її на найбільш відчутному, метафізичному рівні. Спочатку пандемія коронавірусу, потім вторгнення ворога в нашу державу, війна, в якій ми наразі перебуваємо, призводить до глобальних змін у сучасній цивілізації, змін ціннісних орієнтацій сучасної культури та актуалізує філософське осмислення освітніх проблем.

Філософський аналіз освіти був заснований ще Платоном і Арістотелем та охопив всі класичні світоглядні системи аж до початку XVIII ст. Під впливом певних педагогічних ідей Я.Коменського, Й.Песталлоці, І.Гербарта, А.Дистервега, Дж.Дьюї, відбувалося становлення парадигми філософського аналізу освіти як системи. Ідеї Просвітництва посилили дисциплінарні механізми освіти, поширивши їх на зміст і форму. На початку XIX ст. Й.Гердер, А.Гумбольд, Г.Гегель створюють нову філософську концепцію освіти, орієнтовану на самопізнання, самостановлення, самоактуалізацію особистості та визнання її права на освіту. Із середини XX ст. освіта виступає як автономна сфера, що теоретично дистанціюється від філософії, а практично у сфері освіти обґрунтовується філософсько-соціальний аналіз освітнього знання і цінностей [3, 14-16].

Відмічаючи аксіологічні, ціннісні виміри післядипломної педагогічної освіти, необхідно наголосити на аксіологічній складовій особистості викладача вищої школи та формуванні андрагогічної компетентності, як необхідної та важливої риси професійного фахівця у галузі формальної та неформальної освіти дорослих. Відтворюючи і формуючи певний тип ціннісного світогляду, викладач-андрагог зберігає і продукує цінності, у процесі професійної педагогічної діяльності забезпечує передачу культурних цінностей слухачам. Культурні цінності в їхньому широкому значенні (наукові, політичні, моральні, естетичні, релігійні тощо) відтворюються і передаються не тільки через зміст навчальних дисциплін післядипломної педагогічної освіти, у процесі професійної діяльності, а й через залучення особистості слухача до певної системи цінностей у процесі спілкування, через способи організації управління освітньою діяльністю, через характер педагогічної комунікації, способи і критерії оцінювання знань тощо [5, 31-35].

Професіоналізація педагогічного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти тісно пов'язана зі світоглядними засадами викладачів, навіть якщо це не усвідомлюється ними і не виражається. Педагогічний процес встановлює ціннісні орієнтації людини, тому дуже важливо у формальній та неформальній освіті керуватися таким світоглядним принципом, який орієнтує викладачів післядипломної педагогічної освіти на творчу самореалізацію, усвідомлення власної планетарно-космічної суті.

Важливого значення набувають гуманістичні цінності особистості викладача післядипломної педагогічної освіти, які є основою «золотого правила моралі», та трактуються що «...людина не повинна здійснювати по відношенню до інших того, чого не бажає для себе» [4]. Такими високими гуманістичними цінностями володіє викладач-андрагог післядипломної педагогічної освіти, який виконує функції консультанта та наставника та має високий рівень володіння андрагогічною компетентністю.

Для удосконалення важливої аксіологічної складової особистості викладача закладу післядипломної педагогічної освіти, компетентнісного потенціалу та підвищення професіоналізації педагогічних, науково-педагогічних працівників закладу

післядипломної педагогічної освіти у рамках співпраці відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України та кафедри педагогіки, корекційної освіти та менеджменту Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського утворена Майстерня андрагога [2, 11-14]. Майстерня створена спільнотою педагогів-практиків, науковців, якії притаманні висока соціальна активність у сфері післядипломної педагогічної освіти, освіти дорослих, прагнення професійного зростання, прогностичне бачення стану й перспектив розвитку післядипломної педагогічної освіти, освіти дорослих як складових навчання впродовж життя [1].

Майстерня працює на засадах взаємодії з усіма структурними підрозділами Інституту та інших установ з метою забезпечення скоординованої діяльності щодо розвитку компетентнісного потенціалу педагогічного персоналу післядипломної педагогічної освіти, здійснення практико орієнтованих наукових досліджень у сфері професіоналізації освіти дорослих.

Отже, розглядаючи професіоналізацію педагогічного персоналу закладів післядипломної педагогічної освіти через аксіологічні аспекти формування андрагогічної компетентності педагогічного персоналу у ракурсі філософії освіти можемо стверджувати, що дана проблема є предметом наукових дискусій і пошуків. Важливість даної проблеми зумовлена постійними змінами в суспільстві, а як наслідок і філософії освіти, педагогічної аксіології, яка, зокрема, розглядає цінності особистості вчителя, а для сучасної особистості викладача закладу післядипломної педагогічної освіти необхідні ціннісні якості професіонала сьогодення у сфері освіти, який навчить вчитися, зможе опанувати той чи інший навчальний контент, який вписується в еволюцію людства; зможе сформулювати проблемне поле та мотивуючі заклики для здобувачів освіти; максимально використовувати новітні інформаційно-технічні можливості та цифрові інструменти навчання, враховуючи індивідуальні потреби кожного; в умовах дистанційного навчання створювати моделюючі завдання, які будуть готувати здобувачів освіти до соціальної реальності; бути цікавим викладачем з позитивним впливом на оточуючих та ніколи не забувати, що найбільшою цінністю для людини є живе спілкування, освітня взаємодія та комунікація.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аніщенко О.В. (2019). Положення про центр андрагогічної майстерності на базі закладу вищої освіти. Київ. ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України.
2. Калюжна Т.Г. (2021). Філософія освіти: аксіологічні аспекти андрагогічної компетентності педагогічного персоналу закладів післядипломної педагогічної освіти. Філософія освіти і педагогіка. Електронний науково-методичний часопис. № 48' 2021. URL: <https://choippo.edu.ua/rar/FO48.pdf>
3. Кравченко О. П. (2020). Філософія як світоглядна стратегія освіти. Філософсько-світоглядні та культурологічні контексти неперервної освіти: Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро. КЗВО «ДАНО» ДОР». СПД «Охотнік». С.14-16.
4. Смолюк А.І. (2018). Професійний саморозвиток майбутніх вчителів початкової школи в освітньому середовищі. Дисертація. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.01/dis_Smoliuk.pdf
5. Тарасюк Л. С. (2020). Філософія освіти: аксіологічні й етичні аспекти. Філософсько-світоглядні та культурологічні контексти неперервної освіти: Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро. КЗВО «ДАНО» ДОР». СПД «Охотнік». с.31-35.